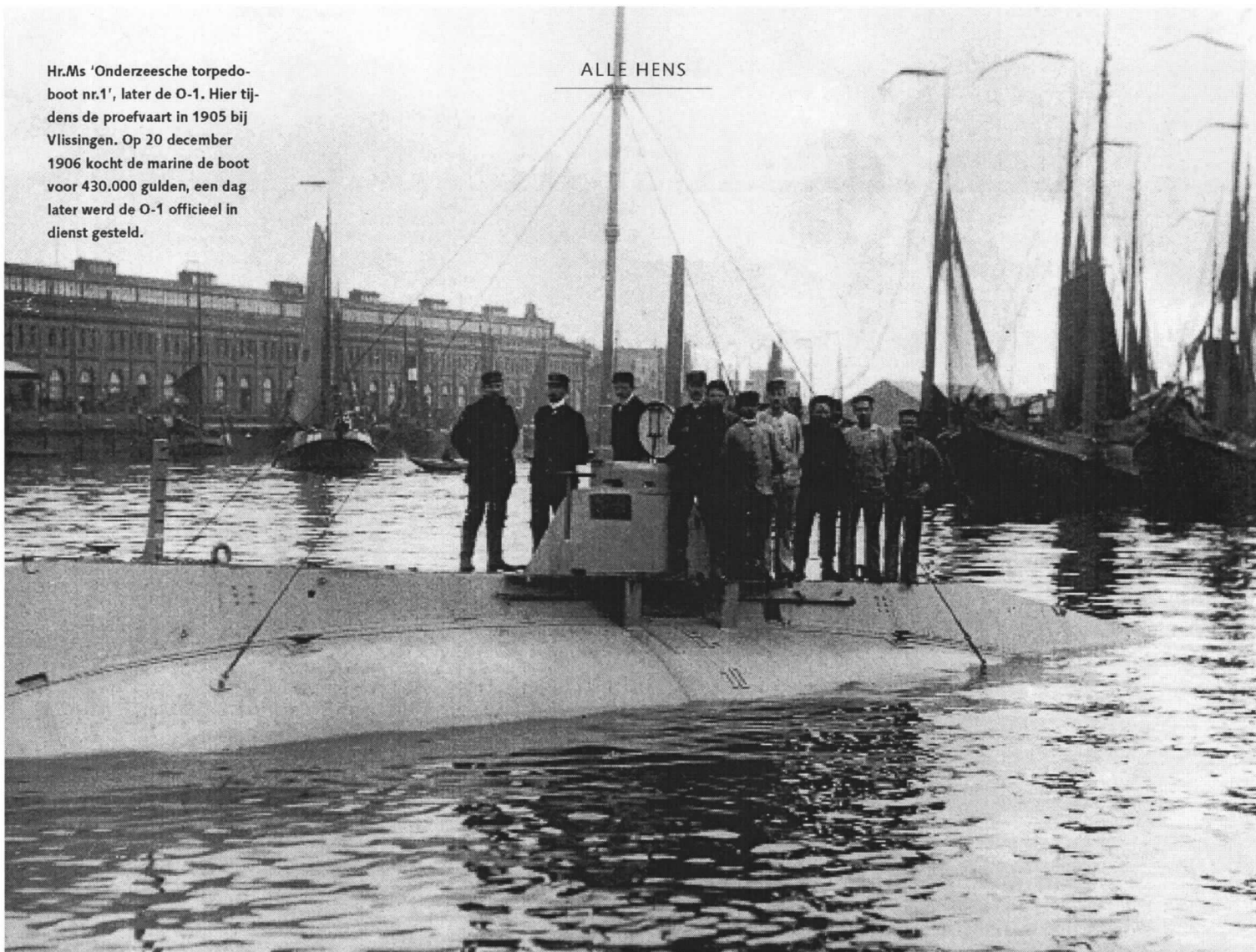

Hr.Ms 'Onderzeesche torpedo-
boot nr.1', later de O-1. Hier tij-
dens de proefvaart in 1905 bij
Vlissingen. Op 20 december
1906 kocht de marine de boot
voor 430.000 gulden, een dag
later werd de O-1 officieel in
dienst gesteld.

alleen veel meer fysiek bezig dan nu. Handwerk is
toch veel mooier, zelf klepjes open- en dichtdraaien.
Nu draait het alleen om knoppenbonken.'

De oud-marineman wijst trots naar de vele relikwie-
ën, prenten, zogenoemde bloedvlaggen en schilde-
rijen, waarachter een rijke historie schuilgaat. De
zwart-witte vlaggen voorzien van doodskoppen date-
ren van de periode 1940-1945. De horizontale dol-
ken geven bijvoorbeeld aan hoeveel spionageop-
drachten een boot heeft uitgevoerd. In die oorlogsja-
ren bevoeren 26 onderzeeboten de wereldzeeën,
zeven keerden nooit meer terug.

Bar avontuur

Zo staan er bijvoorbeeld twee roestige stuurwielen
van de in 1941 vergane K-XVII en O16. De K-XVII
zank in de Zuid-Chinese zee waar ze op 21 decem-
ber 1941 voor de oostkust van Malakka voor het
laatst is gesignaleerd. Een week eerder, op 15 decem-
ber, trof de O16 eenzelfde lot. Nadat de boot, onder
leiding van luitenant-ter-zee 1 Antonie Jacobus
Bussemaker, op 12 december vier Japanse troepen-
transportschepen tot zinken bracht, liep ze drie
dagen later op een mijn ten zuidwesten van het
eiland Tioman bij Malakka. Van de 42 opvarenden

Onderzeedienstcommandant
Hermsen: 'Hoogste prioriteit is
rust voor het personeel.'